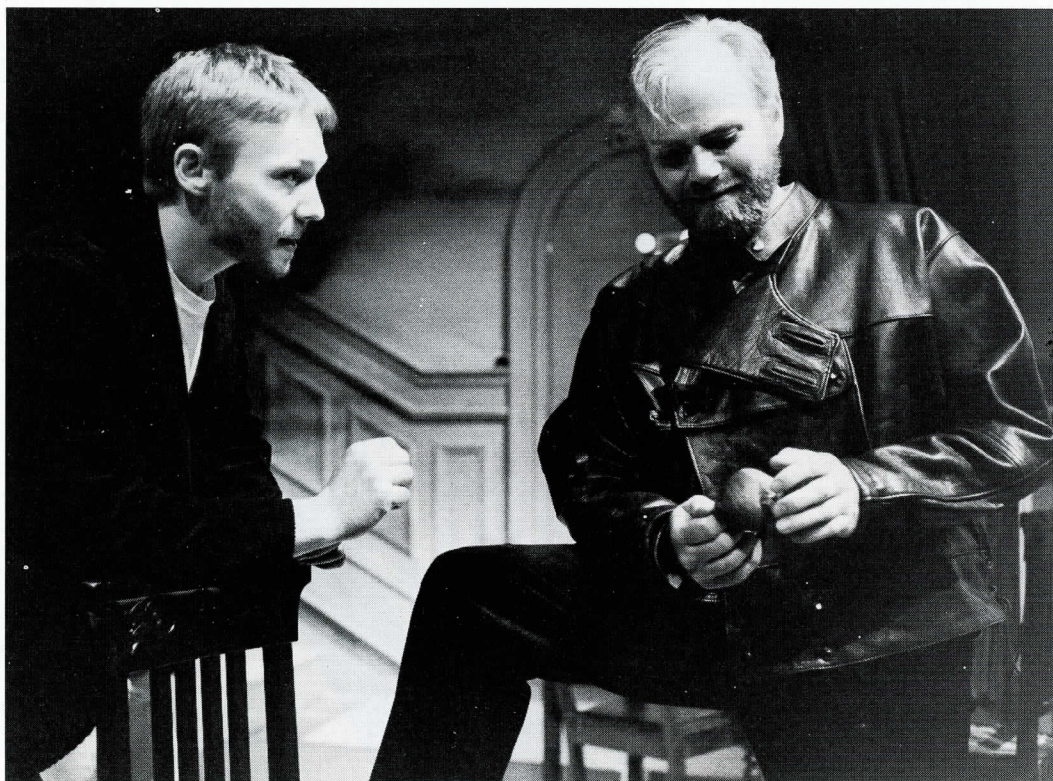

DET SIDSTE SUK

Aarhus Teater · Stiklingen

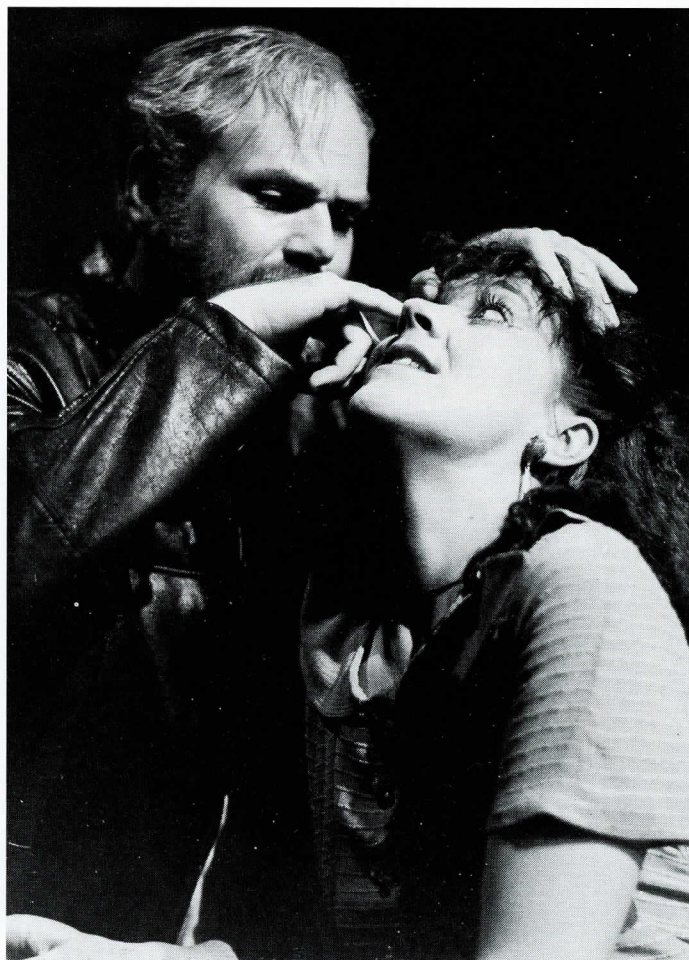
Peter Gilsfort og Lars Junggreen

Dobbeltheden i vort syn på arbejdet viser sig i, at vi både betragter arbejdet som et *mål i sig selv*, medens fritiden er pjat, og at vi betragter arbejdet som et *middel* til at tjene penge, så vi kan realisere det gode liv i fritiden. Vort begær efter det gode liv driver os til at arbejde - og de fattige, private former, som dette gode liv kan leves i, driver os igen tilbage til arbejdet.

Ser man ud over den moderne filosofiske scene, kan den næsten tage sig ud som et supermarked, med mange tilbud på livets mening og med moderetninger, der for en sæson eller to falbyder sig som den nye filosofi. Det ser næsten ud som taskenspillerkunst. Hegel citeres for, at filosofien opstår, når samfundet taber sin kraft til at skabe helhed og lader krisens elementer stå nøgne og uformidlede tilbage. Den megen filosofi kan i dette perspektiv ses som et udtryk for menneskers jagt efter en sammenhæng, de ikke kan finde i samfundet eller i deres hverdag. Den ulykkelige bevidsthed, som Hegel mente var et overstået stadium, lever og trives.

Lars Junggreen og Lisbeth Gajhede

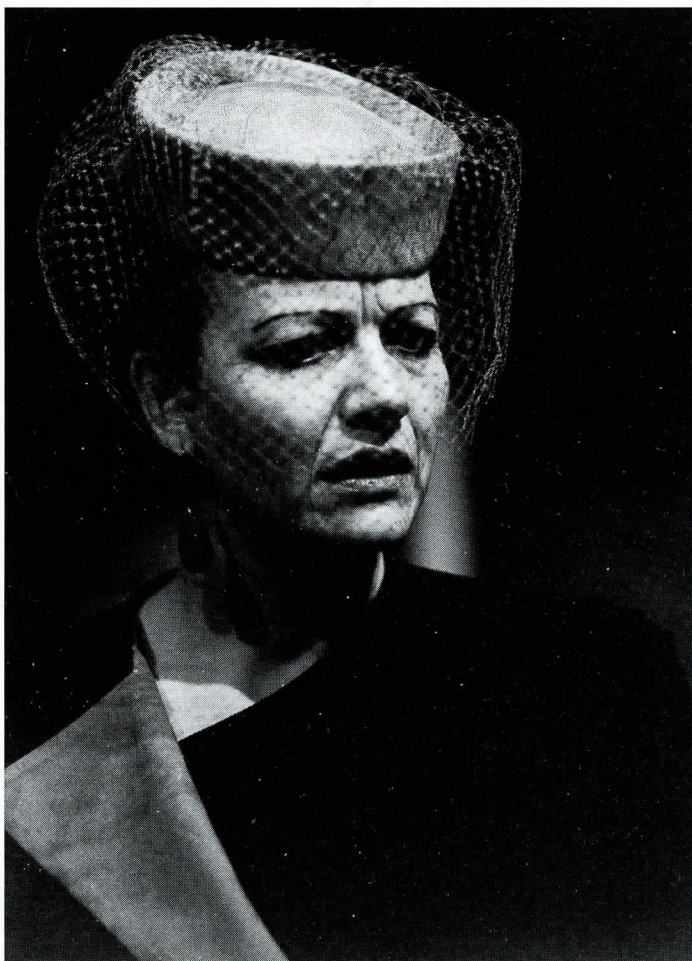
Lars Junggreen og Lisbeth Gajhede

Lars Junggreen

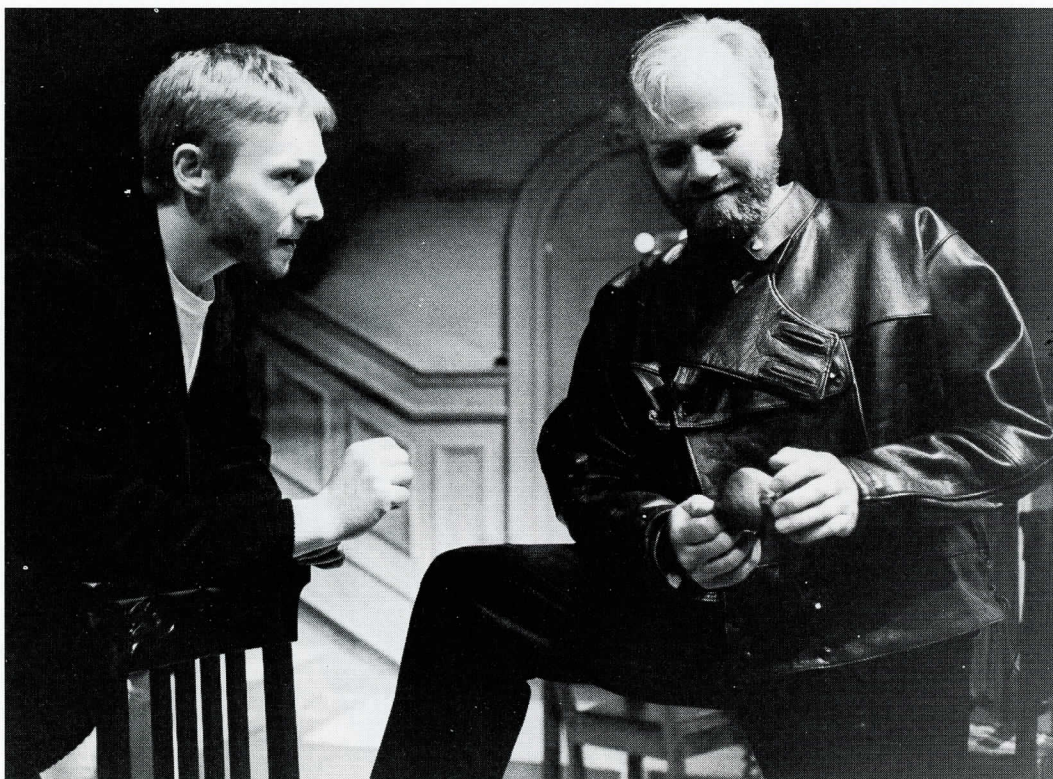
Lisbeth Gajhede og Lars Junggreen

Lizzi Lykke

Lars Junggreen

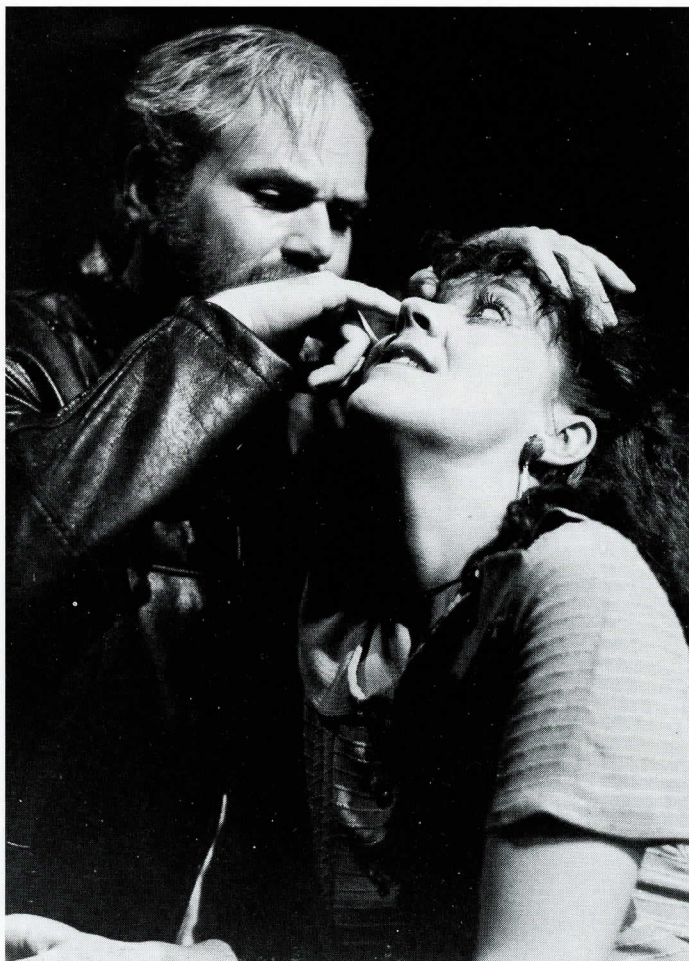
Peter Gilsfort og Lars Junggreen

Ser man ud over den moderne filosofiske scene, kan den næsten tage sig ud som et supermarked, med mange tilbud på livets mening og med moderetninger, der for en sæson eller to falbyder sig som den nye filosofi. Det ser næsten ud som taskenspillerkunst. Hegel citeres for, at filosofien opstår, når samfundet taber sin kraft til at skabe helhed og lader krisens elementer stå nøgne og uformidlede tilbage. Den megen filosofi kan i dette perspektiv ses som et udtryk for menneskers jagt efter en sammenhæng, de ikke kan finde i samfundet eller i deres hverdag. Den ulykkelige bevidsthed, som Hegel mente var et overstået stadium, lever og trives.

Dobbeltheden i vort syn på arbejdet viser sig i, at vi både betragter arbejdet som et *mål i sig selv*, medens fritiden er pjat, og at vi betragter arbejdet som et *middel* til at tjene penge, så vi kan realisere det gode liv i fritiden. Vort begær efter det gode liv driver os til at arbejde - og de fattige, private former, som dette gode liv kan leves i, driver os igen tilbage til arbejdet.

Lars Junggreen og Lisbeth Gajhede

Lars Junggreen og Lisbeth Gajhede

Det siges ... men vælg selv

Arbejdstvangen er øget i takt med, at muligheden for frigørelse fra arbejdet er øget. Arbejdstvangen er så indarbejdet i vor livsform, at selv det mest indholdstomme arbejde foretrækkes fremfor arbejdsløshed.

Freud beskrev individet som en scene for modstridende kræfter: indre drifter, der optræder som *arbejdskrav*, og ydre normer, der optræder som krav om tilpasning-og-afkald. I sine modeller er Freud tilbøjelig til at gøre personen svag og afmægtig over for disse ydre og indre krav, der begge er upersonlige. I modsætning hertil finder vi inden for *eksistentialismen* en voldsom betoning af individets produktion af sig selv, sin omverden og sine værdier. At blive et selv - sig selv - er fortsat et arbejde. Udgangspunktet for både *Heidegger* og *Sartre* er *Husserls* fænomenologi, som er et forsøg på at gøre individets *oplevelse* til grundlaget for enhver beskrivelse af verden. Netop fordi eksistensfilosofien fastholder tilværelsen, sådan som den viser sig for et individ, bliver den videnskabelige beskrivelse sekundær. Både *Heidegger* og *Sartre* viser, hvordan tilværelsen skabes gennem individets *optagethed* eller *engagement*; de vil genvinde fornemmelsen for, hvad det er at eksistere som menneske hinsides eller dybere end hverdagens selvfølgeligheder. Den konkrete verden er ikke fyldt med abstrakte *ting*, men med praktiske *redskaber*. Individet er ikke en passiv iagttager af sin omverden, men er snarere en konstruktør af en verden omkring sig. Individet skaber i denne forstand betydningen af sin verden. At verden eksisterer er givet; men *betydningen* er det ikke. Betydningen produceres ustandseligt af enkeltindividerne i deres forhold til virkeligheden; den er derfor heller ikke fastlagt én gang for alle. Et menneske er

- individet over for samfundet
- samfundet (kulturen) over for naturen
- naturens (drifternes) beherskelse af individet
- drifternes indbyrdes konflikter
- samfundets splittelse i klassekampe
- individet i eksistentiel og moralsk krise

Kulturproduktion er ikke kun et spørgsmål om kunst, så sandt som kultur er et mere omfattende begreb end kunst. Alligevel er det moderne samfunds kulturelle dilemmaer intet sted så klart udtrykt som netop i opfattelsen af kunst. Hvad er kunst, hvad kan den bruges til, og hvad er dens mål? Det er spørgsmål, som i fortættet filosofisk form går til roden af vores - dvs. den vestlige civilisations - kultur. Netop fordi vi er blevet herrer over kulturens *materielle* forudsætninger, er spørgsmålet om, hvad vi i videste forstand *kan*, blevet til et spørgsmål om, hvad vi selv *vil* med vores tilværelse.

HUGO:

Jo, og det er netop det det drejer sig om. Jeg drømmer om et teater der kan skære ind til benet. Blotlægge de ædlere dele. Det skal ikke bare være hygge eller underholdning - fræse alt »rollespil« væk, væk med alle »som-om-følelserne.« - Bliv ved med at søge - giv udtryk for noget der findes i dig. Sig til når du virkelig føler. Ikke bare fremstiller.

DANIELLA (*prøver*):

Jeg er i tvivl. Hvordan skal jeg reagere? Jeg prøver at smile mig fra det. Rynker brynene. Nikker - begynder at forstå, hvor det bærer henad. . . - - Det er ikke nemt.

DANIELLA:

Du står og drømmer
Altid står du og drømmer
Måske er det godt
Måske forstår vi hinanden
når mine ord griber ind i dine drømme
Måske udgør vi det ideelle par
i den verden hvor ord og drømme
smyger sig tæt op ad hinanden
Nærmere end man nogensinde kan komme i den her verden
hvor hud og frygt altid stiller sig imellem
hvor kød og vrede altid blander sig i samværet.

HUGO:

Jeg taler med Daniella, og tror på det vi siger. Pludselig kommer jeg til at tænke på, at hun siger det hun skal, og ikke det hun føler. Jeg stivner helt. Ude af stand til at gå videre. - Forstå I, død indvendig?

CHRIS:

Okay, så lad os prøve at spille din død.

HUGO:

Undskyld. Jeg bliver tit så. . . Jeg kan ikke gøre for det. En følelse af at jeg ikke er tilstede. Ikke bare åndsfraværende: sjælsfraværende. - Jeg tager mig voldsomt sammen, du kender det fra drømme, når man vil holde noget fast, og et øjeblik efter glider jeg væk igen, mellem fingrene. - Hvad talte vi om?

Chris står ved terrassedøren og vurderer terrænet.

HUGO:

Jeg troede jeg indstiftede paradiset her på jorden. Nu kunne vi lege alle smukke kærlighedsscener igennem - hun og jeg - hele tiden opfinde nye, himmelske situationer. Og hvis vores egen fantasi ind imellem løb tør, kunne vi låne frit fra alverdens lystspil; tragedier, hvis vi savnede lidt alvor; pikante komediesituationer, når det var det vi trængte til.

DET SIDSTE SUK

SKUESPIL AF SVEND ÅGE MADSEN

Iszenesættelse:
HANS ROSENQUIST

Scenografi:
CLAUS ROSTRUP

Hugo LARS JUNGGREEN

Daniella LISBETH GAJHEDE

Vera LIZZI LYKKE

Chris PETER GILSFORT

Regi: Per Søegaard og Claus Mydtskov
Suffli: Bente Linde Jensen
Lys/lydteknik: Lise Lauridsen og Kurt Bøje
Belysningsmester: Niels Emil Larsen
Tonemester: Jens Ravn
Scenemester: Kai Johansen
Malersal: Jens Anker Olsen
Skræddersal: Hanne Gissel
Mehmet Hilmi
Frisør: Joan Gylling
Rekvisitør: Viggo Bay

Foto fra afsluttende prøver: Rolf Linder
Programredaktion: Steen Mourier
Programforside og plakater: Boris Berlin

Produktionsleder: Jørn Walsøe
Overregissør: Max Hansen

Tryk: Kannike Tryk A/S, Århus

Teaterforlag: Danske Dramatikeres Forlag
Teaterchef: Jacob Kielland
Uropremiere 20. maj 1986
Opføres frem til 14. juni 1986
Aarhus Teater Stiklingen

